

Agenda Duurzaamheid Strategische koers Bouwend Nederland Agenda Duurzaamheid

Zoetermeer, januari 2015

Visie

Bouwend Nederland gaat voor een gezonde, veilige en betaalbare woning-, utiliteits- en grond- weg- en waterbouw met geringe impact op het milieu, waarbij economische, sociale en ecologische investeringen en eisen in balans zijn.

De bouw speelt een belangrijke rol bij duurzame maatschappelijke opgaven

Bouwend Nederland ziet de volgende maatschappelijke ontwikkelingen waarin de bouwsector een belangrijke rol speelt:

- De behoefte aan vermindering van gebruik van primaire grondstoffen en energie, minder vervuilende uitstoot en afval.
- De toenemende vraag naar de bouw van energiezuinige woningen, gebouwen en infrastructuur.
- De forse opgave in de energiebesparing in de bestaande gebouwde omgeving, conform het SER Energieakkoord.
- Klimaatverandering noodzaakt tot forse investeringen in de gebouwde omgeving om de economische schade te beperken.
- Opdrachtgevers en andere ketenpartners stellen in toenemende mate (wettelijke) eisen op het gebied van duurzaamheid.

Economisch belang duurzame bouwopgaven

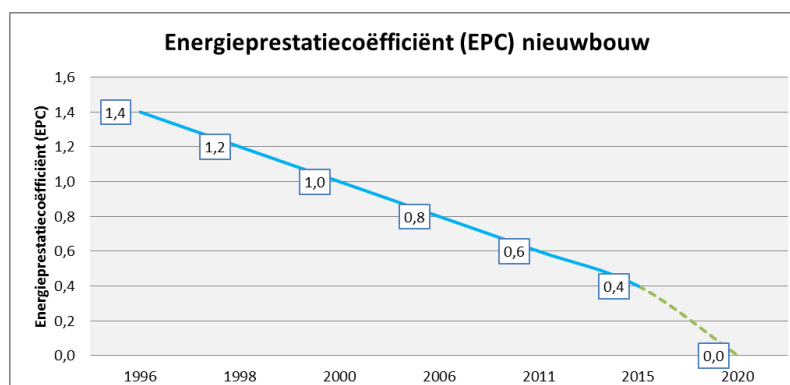
De maatschappelijke druk om verduurzaming leidt tot een groot (potentieel) economisch belang. Tot 2020 neemt de bouwproductie verduurzaming van de bestaande gebouwvoorraad toe. Op langere termijn zit groei vooral in installatietechnische verbeteringen van bestaande gebouwen. Het niet voldoen aan aangescherpte wet- en regelgeving of het niet kunnen adviseren over duurzaamheid leidt tot verlies van opdrachten. Het adviseren over klimaat adaptieve maatregelen is waarschijnlijk rond 2020 voorwaarde voor het verkrijgen van opdrachten in stedelijk gebied. Een aantal grote opdrachtgevers in de GWW heeft concrete ambities op het energieneutraal of energiezuiniger maken van infrawerken. Rijkswaterstaat wil in 2020 dat al hun infrawerken zelfvoorzienend zijn qua energie. Dit economische belang heeft grote effecten op bouwbedrijven ten aanzien van benodigde technische-, advies- en marketing competenties en ketensamenwerking.

De leden van Bouwend Nederland hebben de volgende doelstellingen op het gebied van duurzaamheid

De doelstellingen van Bouwend Nederland zijn mede ingegeven door landelijke convenanten, akkoorden en Green Deals die Bouwend Nederland getekend heeft.

Vanaf 2020 is alle nieuwbouwproductie in de woning- en utiliteitsbouw energieneutraal.

Deze ambitie is grotendeels wettelijk verankerd. Het Bouwbesluit stelt dat per januari 2021 nieuwbouw bijna energieneutraal (BEN) moet zijn: er is vrijwel geen energie nodig, de energie die nog nodig is komt uit groene energiebronnen. Dit betekent een EPC van circa 0,0. De laatste aanscherping was januari 2015. Tot 2021 is vooralsnog geen sprake van een extra aanscherping. In 2021 wordt waarschijnlijk, vanuit Europese regelgeving, met een andere eenheid gerekend.

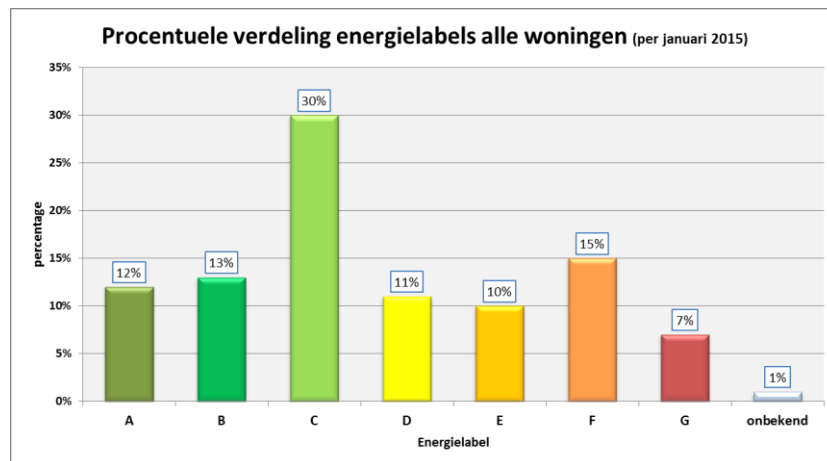

Bron: Nederlandse wet- en regelgeving gebaseerd op de Europese Energy Performance of Buildings Directive (EPBD).

Strategische koers Bouwend Nederland Agenda Duurzaamheid

Vanaf 2050 zijn alle bestaande gebouwen in Nederland energieneutraal.

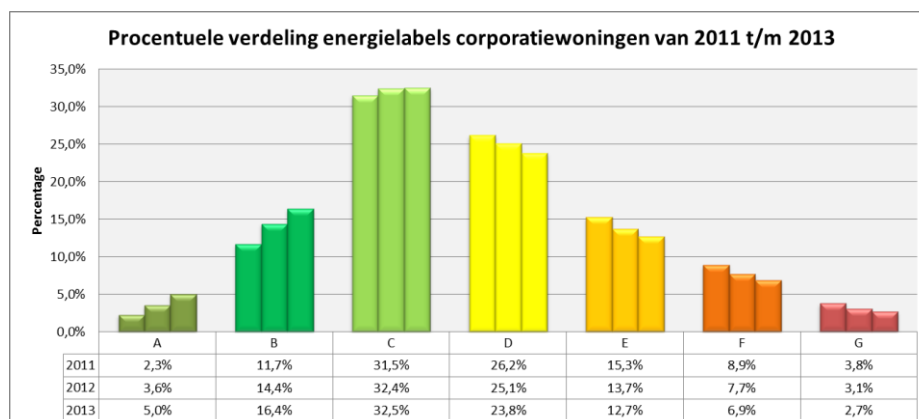
Dit is de ambitie in het SER Energieakkoord. Planning tot 2020: jaarlijks 300.000 bestaande gebouwen minimaal twee energielabelstappen omhoog. Van de 10.000 schoolgebouwen is het gemiddelde energielabel E. Van de 7,8 miljoen woningen (particulier en corporatiebezit) heeft 12% label A, 13% label B en 75% een label lager dan B. Onderstaande tabel bevat zowel de gecertificeerde labels (30% totaal) als de indicatieve labels (70% totaal).

Bron: Energielabelatlas Meer Met Minder (januari 2015).

De 2,4 miljoen corporatiewoningen zijn in 2021 verduurzaamd tot een gemiddeld energielabel B.

Dit is vastgelegd in het Convenant Energiebesparing Corporatiesector (2012). Alle corporaties denken na over hoe zij verduurzaming kunnen vormgeven in het meerjaren onderhoud- en verbeterprogramma van hun bezit. Dit kan renovatie naar label B zijn, naar Nul op de meter (NOM) of sloop - nieuwbouw. In 2013 had 78,6% een label lager dan B.

Bron: Sociale Huursector Audit en Evaluatie van Resultaten Energiebesparing (SHAERE)

Nederland is in 2050 zo goed mogelijk klimaatbestendig en waterrobuust ingericht.

Klimaatbestendig en waterrobuust inrichten (klimaatadaptatie) is vooral in stedelijk gebied een jong beleidsveld. Maar onvoldoende investeren leidt tot miljardenschade ten gevolge van wateroverlast, hitte en droogte. In 2014 is

Strategische koers Bouwend Nederland

Agenda Duurzaamheid

vanuit het Deltaprogramma de "Nieuwbouw en Herstructurering Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie" getekend. Ambitie: Nederland is in 2050 zo goed mogelijk klimaatbestendig en waterrobuust ingericht. Duidelijk(er) beleid en uitvoeringsbudgetten zijn nodig.

Vanaf 2020 worden in alle GWW aanbestedingen duurzaamheidscriteria serieus meegenomen, zodat infrabedrijven duurzaamheid in projecten optimaal kunnen vormgeven.

In de GWW zijn geen concrete "smart" doelstellingen duurzaamheid vastgelegd in nationale convenanten. Binnen de Green Deal Duurzaam GWW streven circa 20 opdrachtgevers naar focus in duurzaamheid en innovatieve aanbestedingen. Maar duurzaamheid komt in aanbestedingen vaak niet serieus terug. GWW opdrachtgevers hanteren in circa 75% van de aanbestedingen EMVI criteria. Ten aanzien van duurzaamheid beperkt zich dat vaak tot de CO2 prestatieladder, hetgeen niets zegt over het project. Slechts in 19% van de openbare GWW aanbestedingen worden modern contracten gebruikt. Terwijl de ontwerpvrijheid in moderne contracten de grootste kans biedt op creatieve duurzame oplossingen. Ecorys geeft recent aan dat aanschafprijs ook bij EMVI toepassing vrijwel altijd doorslaggevend is. Van alle aanbestedende overheidsdiensten doet 10% aan innovatief aanbesteden, 7% besteed aan op levensduurkosten en 9% past marktconsultaties toe.

De GWW zet serieus in op duurzaamheid. Nederland had in 2012 de wereldprimeur van een energie neutrale brug. Nieuwe en verbeterde methoden bij recycling en productie zorgen dat meer grondstoffen herbruikbaar zijn. Energie uit asfalt, biocomposieten bruggen of afbreekbare conserveringsmiddelen helpen de GWW verder verduurzamen. In de logistiek en CO2 reductie worden grote stappen gemaakt. Ambitie is om in 2015, vanuit de markt realistische duurzaamheidsdoelstellingen te formuleren.

Convenanten waar Bouwend Nederland bij aangesloten is

Bouwend Nederland is aangesloten bij de volgende convenanten:

- SER Energieakkoord - www.energieakkoordser.nl
- Kleur Uw Gemeente Groen - www.meermetminder.nl/307/energie-besparen-met-mmm/kleur-uw-gemeente-groen
- Lenteakkoord - www.lente-akkoord.nl
- Stroomversnelling Koop (als sympathisant) - www.stroomversnellingkoopwoningen.nl
- Stroomversnelling Huur (als sympathisant) - www.stroomversnelling.net
- Nieuwbouw en Herstructurering Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie - www.ruimtelijkeadaptatie.nl
- Green Deal logistiek in de bouw - www.202020in2020.nl
- Green Deal Duurzaam GWW - www.duurzaamgww.nl
- Green Deal Duurzaam Bosbeheer - www.bewustmethout.nl

Daarnaast is er direct contact met andere bouwrelevante duurzame convenanten waarin mogelijke samenwerking wordt afgestemd. Dit betreft onder andere: het MVO netwerk beton en de Green Deals; Het Nieuwe Rijden, Duurzame Scholenbouw, CO2 emissiefactoren en Biobased Bouwen.

Wat is de inzet richting de ketenpartners

- Lobby bij vastgoedeigenaren om vanuit hun rol als opdrachtgever energiebesparing vorm te geven conform de ambities in het SER Energieakkoord, Convenant Energiebesparing Corporatiesector en Green Deal Verduurzaming Scholen.
- Lobby bij overheden voor bestuurlijk draagvlak en neutrale regie op energiebesparing in de bestaande bebouwing. Belangrijke succesfactoren voor verduurzaming.
- Lobby bij overheden om vanuit hun rol als opdrachtgever uitvoeringsplannen klimaatadaptatie met uitvoeringsbudgetten op te zetten. Conform de ambities in de "Nieuwbouw en Herstructurering Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie."
- Lobby voor een eenduidige waardering van duurzame bouwmaterialen en milieudata, zodat uitgangspunten helder zijn en onderlinge vergelijkbaarheid mogelijk is.
- Lobby voor een betere samenhang tussen de duurzaamheidsinstrumenten.
- Lobby richting opdrachtgevers om duurzaamheid als serieus criterium mee te nemen in aanbestedingen. Dit door het stellen van EMVI criteria en deze serieus te wegen. Vaker projecten te beoordelen op Total Cost of Ownership (TCO) en marktconsultaties te organiseren.

Strategische koers Bouwend Nederland

Agenda Duurzaamheid

Ondersteuning voor en met de leden

Om leden te ondersteunen in hun bedrijfsvoering wordt vanuit brancheontwikkeling sterk ingezet op duurzaamheid. De inzet is onder te verdelen in:

- **Wet- en regelgeving duurzaamheid:**
Ten aanzien van de energieprestatie van gebouwen en de milieueffecten van de gebruikte materialen in bouwwerken wordt de wetgeving aangescherpt. Bouwend Nederland informeert en adviseert haar leden over deze aanpassingen. Om de in 2020 daadwerkelijk alle nieuwbouw energieneutraal op te leveren wordt via het Lenteakkoord kennis ontwikkeld en ontsloten.
- **Tools en informatie duurzaamheid en klimaatadaptatie**
Bouwend Nederland ontsluit en ontwikkelt relevante tools en informatie. Een voorbeeld is de database schoolgebouwen waarin alle Nederlandse schoolgebouwen met specifieke bouwtechnische gegevens staan. Leden kunnen hiermee scholen benaderen en met hen slimme voorstellen voor onderhoud, renovatie en verduurzaming bedenken.
- **Klantadvisering energiezuinige nieuwbouw en energiebesparende maatregelen bestaande bouw**
Bouwend Nederland ontwikkelt en ontsluit diverse tools gericht op de klantadvisering rondom energiebesparing. Dit gebeurt onder andere vanuit het programma Kleur uw Gemeente Groen (bestaande bouw) en het Lenteakkoord (nieuwbouw).
- **Bijeenkomsten per deelmarkt met relevante stakeholders**
Per deelmarkt (bijvoorbeeld energiebesparing scholen, energiebesparing particuliere woningen, duurzaam GWW) zijn andere stakeholders. Voor leden en hun ketenpartners worden bijeenkomsten georganiseerd waarin nieuwe ontwikkelingen, discussies en soms benchmarking een rol spelen.
- **Bewustwording Duurzaamheid / MVO**
Bouw- en infrabedrijven doen vaak meer aan MVO of duurzaamheid dan zij zich bewust zijn. Steeds meer opdrachtgevers vragen bedrijven naar hun inzet op MVO of duurzaamheid. Bouwend Nederland heeft een MKB MVO-zelfscan voor de bouw ontwikkeld. Hiermee kunnen leden eenvoudig een rapport over hun inzet op het gebied van MVO maken en kijken waar verdere kansen liggen.
- **Opleidingen duurzaam bouwen**
Bouwend Nederland ondersteunt leden bij vinden van opleidingen duurzaam bouwen.
- **Ondersteuning koploper projecten vanuit het O&O Fonds Bouwnijverheid**
Vanuit het O&O fonds bouwnijverheid krijgt een aantal bedrijven ondersteuning bij koploperprojecten. Onder de voorwaarde dat de succesfactoren en ervaringen sectorbreed gedeeld worden. Ambitie van Bouwend Nederland is de sectorbrede ontsluiting van deze kennis te verbeteren.

Vragen en nadere informatie

Helen Visser - Telefoon: +31 (0)79 3 252 105 - E-mail: h.visser@bouwendnederland.nl

Onderbouwing "Agenda en strategische koers duurzaamheid Bouwend Nederland"

De agenda en strategische koers duurzaamheid zijn gebaseerd op analyses in de bijbehorende onderbouwing. Deze onderbouwing is afgestemd met de beleidsadviescommissie duurzaamheid en diverse andere ledengroepen. De ondertekening van alle convenanten zoals genoemd in deze agenda zijn eerder bestuurlijk afgehandeld.